

VAN STRESSTEST TOT RISICODIALOOG

DPRA GESPREK VAN DE DAG

Als teamlid van Samen Klimaatbestendig kom ik bij veel organisaties over de vloer. We helpen je met vragen over klimaatadaptatie en verbinden je aan partijen die al ervaring hebben. Het zijn vaak (h)eerlijke gesprekken omdat we echt kunnen helpen. Maar ook krijgen we zo inzicht in waar Nederland staat, als het gaat om de inpassing van klimaatadaptatie. Een grote terugkerende vraag op dit moment is: 'Ik heb nu al die kaarten...maar hoe nu verder?'

2020 wordt het jaar van 'De Risicodialoog'. In feite ga je dus praten over wat die mooie kaarten betekenen met de partijen die op één of andere manier gebruik maken van de openbare ruimte. En dat zijn er nog al wat! In de geest van het DPRA moet iedereen met klimaatadaptatie aan de slag. 'Van boer tot netbeheerder, van bewoner tot burgemeester', roept de voice-over in het Rijksfilmpje over het DPRA. En op al die niveaus moet ook de risicodialoog een plek krijgen.

Het thema klimaatadaptatie is, soms bedoeld maar ook vaak onbedoeld, op het bordje gekomen van de rioleringsmedewerker en/of medewerker stedelijk water.

Maar inmiddels weten we allemaal dat het thema boven nagenoeg alle gemeentelijke disciplines hangt. En als jij dat thema dan als water- of rioleringsmedewerker op je bordje hebt gekregen, is het voor velen een hels karwei om dat tussen de oren te krijgen van collega's. Dat kun je doen met een stok, maar ook met een wortel. En die laatste heeft mijn persoonlijke voorkeur. Klimaatadaptatie brengt ons bergen aan nieuwe inzichten, innovaties en kansen. Als je daar voor open staat, dan krijgt je werk de komende jaren een positieve boost.

GEEN ABSOLUTE WAARHEID

De gemaakte stresstest kaarten zijn slechts een middel om in gesprek te komen. Een absolute waarheid mag en kan je er nooit in vinden. Waar virtuele druppels in je model een vlekje geven op je kaart, geven de echte druppels overlast in de echte wereld. Helaas gebeurt het te vaak dat er aannames worden gedaan op basis van een modeluitkomst, een momentopname. Buiten gebeurt het en buiten is meer problematiek dan water of hitte alleen. Een klein gesprekje met Jan van Wateringen van de Zonnehoed 4 of een kleine zoektocht op Twitter geeft je

De gemiddelde waterbeheerder in Nederland is in de ban van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, kortweg DPRA. Het onderwerp klimaatadaptatie en de bijbehorende ambities is bij veel organisaties en met name gemeenten in bepaalde kringen het gesprek van de dag. 2019 is het jaar van het in beeld brengen van de kwetsbaarheden, in de volksmond ook wel de 'stresstest' genoemd. Nederland wordt dit najaar overspoeld door prachtige kaarten met blauwe, groene, rode en gele vlekken. Waar krijgen we overlast, welke panden zijn kwetsbaar? en 'oei, wat wordt het heet op De Markt'.

Tekst: Thomas Klomp

vaak meer informatie dan twintig blikken op de kaart. Vlekken krijgen een naam en een gezicht. Natuurlijk, je kunt onmogelijk alles en iedereen bevragen, maar niét naar buiten gaan is de grootste doodzonde.

Het is niet makkelijk. Je stapt namelijk uit jouw eigen veilige comfortzone in de leefwereld van een ander. Subjectiviteit ligt natuurlijk altijd op de loer, maar daar kun je als professional doorheen luisteren. Als je buiten bent, op zoek naar de gedachtegang van een ander, dan is je kwetsbaar durven opstellen een belangrijk onderdeel. Meen niet alles te weten. Jij woont er immers niet. Met een open houding zet jij de deur op een kier en bij een goed gesprek wandelt de ander zó bij je naar binnen. Met echt álles wat ze op hun hart hebben in sommige gevallen.

WAARDEVOLLE GESPREKKEN

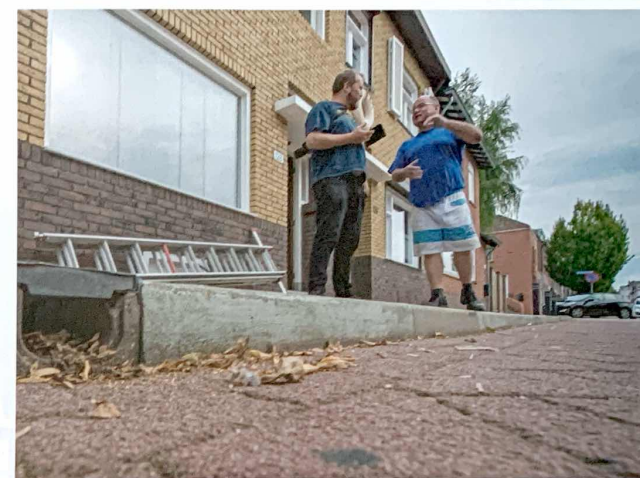
Inmiddels heb ik meer dan honderd van deze gesprekken gevoerd, door heel Nederland. Naast adviseur ben ik namelijk fotograaf en heb ik de eigenaardige hobby om klimaatruimte oplossingen te fotograferen. Groene daken, wadi's, goten, waterspeeltuinen.....Ik spring uit de auto en leg ze vast.

Vaak doe ik dit samen met mijn 'partner-in-crime' Floris Boogaard. Als lector en vakgenoot is ook hij op zoek naar al die oplossingen die we met z'n allen maken. In Nederland, maar ook daarbuiten. We publiceren erover en plaatsen onze bevindingen op www.climatescan.nl.

In september hebben we bijvoorbeeld Oost-Brabant en Limburg bezocht en in totaal 3 dagen hebben we meer dan 100 adaptieve voorbeelden gefotografeerd. Maar om een goed beeld te krijgen, moet je je soms in bijzondere bochten wringen. Vaak gaan we midden op straat liggen, klimmen uit het raam bij een gemeentehuis op het groendak, of zitten scheef op de helling van een wadi. Dat trekt aandacht. En waar we eerder die aandacht een beetje probeerden te vermijden, zoeken we het nu juist op!

Mensen zijn nieuwsgierig en willen weten wat je aan het doen bent. Alle rangen en standen komen naar je toe om een praatje te maken. Je krijgt dan een unieke kans om te vertellen wat je doet en waarom je dat doet. Meestal volgt op onze introductie een serie vragen van inwoners. En door die te beantwoorden en zelf ook door te vragen ontstaat bijna altijd een waardevol gesprek. Onze interesse ligt vaak bij het functioneren van een voorziening. Doet ie wat ie moet doen?

Het interessante is dat als de voorziening naar behoren werkt, mensen vaak nauwelijks weten dat ze aan een voorziening wonen. Dat valt ze pas op als er twee enthousiaste mensen met camera's een 'greppel' fotograferen, putten opentrekken en vastleggen op Climatescan. Een goed werkende wadi in combinatie met

Floris Boogaard in gesprek met bewoners.

opervlakkig afvoeren of grote goten die allemaal netjes worden onderhouden, hoe simpeler de maatregel, hoe tevredener de inwoners zijn, is onze bevinding. Kijken we naar watervoorzieningen met roosters, kolken, zakputten en doorlatende verhardingen dan hangt de manier waarop aanwonenden ze waarderen direct samen met de grootte en het beheer en onderhoud. Kortom, we verzinnen hele mooie dingen, maar als ze te klein/groot zijn en we onderhouden het niet, dan is er 'gedoe'. Het houdt dus niet op bij de aanleg en een basis beheerprogramma.

Klimaatadaptatie is niet alleen een proces van het anders inrichten van onze buitenruimte, het is in deze fase net zo belangrijk om vaste patronen los te laten en onszelf opnieuw uit te vinden. Niet alleen de riool-

of waterbeheerder, maar ook de civiele collega's, aannemers, beheerders enz.

De bekende omdenker 'Als je doet wat je altijd deed, krijg je wat je altijd kreeg', is hier op zijn plaats. Nieuw klimaat vraagt niet om oude patronen, maar om een nieuwe blik, een manier van werken die past bij nu en morgen. Op de snelweg zien we ook borden 'Situatie gewijzigd, navigatie uit'. Als jij je GPS blijft volgen kom je vroeger of laat knap in de problemen. En reken er maar op, onze situatie is gewijzigd!

De ondergrond is niet meer de enige plek waar we ons water afvoeren. Wijken waar helemaal geen kolken meer zijn en alles op straat wordt afgevoerd werken prima, zolang je maar luistert naar de mensen die er (komen te) wonen en naar je eigen omgeving. Of je nu werkt in de komklei van Zeeland of op de zandgronden van Twente, we hebben allemaal namelijk hetzelfde 'boerenverstand' tot onze beschikking. Een model is prachtig, maar het blijft een inschatting en een momentopname. Het gaat je veel inzichten geven, maar zie het vooral als een middel om in gesprek te komen. Maak van het gesprek van de dag de buitenruimte van de toekomst!

Thomas Klomp is adviseur en werkt o.a. voor Samen Klimaatbestendig als onderdeel van het DPRA. Floris Boogaard is lector Ruimtelijke Transformaties bij Hanze Hogeschool Groningen en consultant bij Tauw.

Thomas Klomp fotografeert door het hele land voorzieningen.